

8. { hu**dební** }

FESTIVAL U SV. LUDMILY
V PRAZE NA CHVALECH

LETNÍ OHLÉDNUTÍ A HUDEBNÍ FESTIVAL

Patří to asi k nejkrásnějším zážitkům, když člověk nečekaně objeví krásu na nečekaném místě. Může se to stát při letním putování, kdy se vám najednou otevře nádherný výhled do krajiny, ještě raději mám, když narazím na kostelíček, který je otevřen a dýchá tichem a nabídkou ke ztišení (a někdy i k ochlazení), ale nejvíce jsem udiven, když na nástěnkách kostelů nebo i přírodních divadel vidím upoutávku na představení mimořádné kvality – výjimeční herci nebo muzikanti, často soubory evropské úrovně a program pro „fajnšmekry“. Kolikrát jsem si říkal: „*Tak na toto by se v Praze stála fronta na lístky a ještě by to bylo třikrát dražší...*“. Bohužel termín představení je obvykle dávnou minulostí, a tak nezbývá než se dále kochat třeba krajinou.

Něco podobného jsem však prožil při svém nedávném příchodu i v Horních Počernicích. Hudební festival u sv. Ludmily v Praze na Chvalech je přesně takovým překvapením: koná se tradičně kolem svátku sv. Ludmily – tedy

ve druhé polovině září – celou svojí sedmiletou historií kvalita daleko přesahuje, co bychom běžně očekávali. Již samotné spojení zámku a kostela je unikátní: dovoluje vybrat pro skladby ideální prostředí a sestavit program koncertu, který se hodí více do zámecké uhlazenosti nebo naopak do kostelní drsnosti.

Tak je tomu i letos! A jsem rád, že díky spolupráci Městské části Praha 20, Zámku a farnosti se můžeme nechat unášet krásnými tóny, výjimečnými hlasy i unikátním prostředím 8. ročníku festivalu, který je naším malým příspěvkem k mozaice celospolečenských oslav sv. Ludmily u příležitosti 1100 let od jejího umučení, ale současně i příspěvkem, který svojí kvalitou daleko přesahuje to ostatní. Všem organizátorům i interpretům za to patří upřímný dík a Vám posluchačům upřímné přání prožitku skutečné výjimečnosti.

dr. Vojtěch Eliáš
metropolitní kanovník pražský
administrátor farnosti

17. 9. 2021 20:00

Dvořák v Americe

Dan LOCKLAIR (1949)

Rubrics

- I. „...Hallelujah, has been restored...“ / „...Aleluja, je vzkříšen...“
II. „...Silence may be kept...“ / „...Nechť zní ticho...“
III. „...and thanksgivings may follow.“ / „...a Děkuvzdání může nastat.“

Antonín DVOŘÁK (1841-1904)

Tři duchovní zpěvy op. 19b

1. Ave Maria 3. Ave maris stella
2. Hymnus ad laudes
in festo sanctissimae Trinitatis

Dudley BUCK (1839-1909)

At Evening op. 52 / Večer

Antonín DVOŘÁK (1841-1904)

Biblické písně, op. 99

1. Oblak a mrákota 4. Hospodin jest můj pastýř
2. Skryše má a pavéza má Ty jsi 5. Bože! Bože! Píseň novou
3. Slyš, ó Bože, slyš modlitbu mou

Pietro A. YON (1886-1943)

Humoresque „L'organo primitivo“ / Humoreska

Antonín DVOŘÁK (1841-1904)

Biblické písně, op. 99

6. Slyš, ó Bože, volání mé 9. Pozdvihuji oči své k horám
7. Při řekách babylonských 10. Zpívejte Hospodinu
8. Popatřiž na mne a smiluj se nade mnou píseň novou

Dan LOCKLAIR (1949)

Rubrics

- IV. „The Peace may be exchanged.“ / „Pokoj všem“
V. „The People respond – Amen!“ / „A lidé odpovídají – Amen“

Roman Janál – baryton Irena Chřibková – varhany

ROMAN JANÁL

Po absolvování plzeňské konzervatoře v oboru hry na housle byl přijat v roce 1985 do pěveckého oddělení Hudební akademie v Sofii, do třídy profesora Čavdara Chadžieva, kde po 6 letech získal magisterský titul. Již během studií mu bylo nabídnuto tehdejší uměleckým šéfem hostování na scéně Státní opery v Sofii.

Po ukončení studií přijal své první angažmá v Banské Bystrici, odkud po půlročním působení přešel do Komorní opery (pozdější Opery Mozart) v Praze. V roce 1994 přijal hostování v plzeňské opeře. V roce 1995 byl po úspěšném debutu ve Státní opeře Praha rolí Guglielma v *Così fan tutte* angažován jako sólista.

Následoval další úspěšný debut, tentokrát v Národním divadle, kde si rolí Figara v *Lazebníku sevillském* zajistil místo sólisty. Od roku 1997 se Národní divadlo stalo jeho domovskou scénou a do dnešní doby zde nastudoval desítky rolí domácího i světového repertoáru. Postupně také spolupracoval s Janáčkovou operou Brno a i dalšími mimopražskými scénami (Plzeň, Liberec, Ostrava, Opava).

Doménou tohoto pěvce není jen operní svět, ale i komorní písňová tvorba. V roce 1993 a 1994 absolvoval interpretační kurzy u světoznámého pěvce Petra Schreiera v Piešťanech. Ten byl jeho interpretací písní okouzlen a ujistil ho, že cesta, kterou se vydává, je ta pravá. Především písně německých romantických autorů jako F. Schubert, R. Schumann, J. Brahms, H. Wolf a „Biblické písně“ Antonína Dvořáka se staly jeho srdeční záležitostí.

S úspěchem vystupuje na mnoha domácích i zahraničních festivalech. Pravidelně účinkuje

s domácími i zahraničními hudebními tělesy – FOK, Česká filharmonie, SOČR, PKF aj. Je také významným interpretem barokního repertoáru, na němž spolupracoval s nejlepšími tuzemskými tělesy jako: Collegium 1704, Musica Florea, Collegium Marianum a Barocco sempre giovane. Jeho další posun v operním repertoáru rozvinula spolupráce s předními světovými operními dirigenty jako Caspar Richter, John Fiore, Hillary Griffiths, Jan Latham Koenig a Christopher Hogwood.

Je držitelem prestižní Ceny Thálie za rok 1999, za roli Polluxe v inscenaci Rameauvy opery „Castor a Pollux“ v Národním divadle. V roce 2019 obdržel v širší nominaci mimořádnou cenu Thálie za interpretační výkon v titulní roli v opeře Miloše Štědrone „Don Hrabal“.

IRENA CHŘIBKOVÁ

Působí v bazilice sv. Jakuba v Praze jako titulární varhanice a ředitelka kůru. V roce 1996 zde založila Mezinárodní varhanní festival a další cykly duchovní hudby. Během jejího působení u největších pražských varhan se staly velmi známé její nedělní svatojakubské půlhodinky, na kterých uvádí rozsáhlý repertoár od baroka až po soudobou hudbu.

Je vyhledávanou interpretkou děl Petra Ebena, v premiéře uvedla řadu skladeb českých soudobých autorů, např. J. Temla, J. Gemrota a O. Kvěcha. Recenzenti koncertů zvláště oceňují interpretčinu neotřelou a vynalézavou dramaturgii, svrchovanou virtuositu provedení,

barvitou registraci a dokonalou vyzrálou projev. Po studii na kroměřížské konzervatoři (K. Pokora), pražské AMU (M. Šlechta) a v Paříži (S. Landale) absolvovala úspěšně několik interpretačních soutěží, které nastartovaly její uměleckou kariéru. Koncertuje v celé Evropě, Japonsku, Rusku, Islandu, Izraeli a USA.

Spolupracuje s předními zpěváky, instrumentalisty a sbory. Její diskografie obsahuje především skladby české a francouzské varhanní literatury. Realizovala řadu rozhlasových i televizních nahrávek. Po pětiletém pedagogickém působení na Konzervatoři P. J. Vejvanovského a Konzervatoři Evangelické akademie v Kroměříži nyní vyučuje v Praze.

Zasedá v porotách varhanních soutěží a vede interpretační kurzy. Je předsedkyní Nadačního fondu Sancti Jacobi Organum.

8. { hu[♩]ební }
FESTIVAL U SV. LUDMILY
V PRAZE NA CHVALECH

24. 9. 2021 20:00

Chvalský zámek

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)

Předehra k operě **Così fan tutte**

Giuseppe Maria Cambini (1746-1825)

Dechový kvintet č. 2 d moll

I. Allegro espressivo

II. Larghetto sostenuto ma con moto

III. Presto ma non tanto

Giuseppe Verdi (1813-1901)

Předehra k operě **Síla osudu**

přestávka

Maurice Ravel (1875-1937)

Náhrobek Couperinův

(arr. pro dechové kvinteto Mason Jones)

I. Prélude

II. Fugue

III. Menuet

IV. Rigaudon

ALINDE QUINTET

Anna Talácková / flétna
Kryštof Koska / lesní roh
Petr Sedlák / fagot

Barbora Trnčíková / hoboj
David Šimeček / klarinet

ALINDE QUINTET

Dechový soubor Alinde Quintet byl založen na začátku roku 2019 mladými hudebníky v Praze. Jeho nynějšími členy jsou **Anna Talácková** (flétna), **Barbora Trnčíková** (hoboj), **David Šimeček** (klarinet), **Kryštof Koska** (lesní roh), **Petr Sedlák** (fagot), kteří studovali na prestižních univerzitách v Londýně, Bruselu, Lublani, Lyonu, Praze a Brně. Již krátce po svém vzniku soubor vyhrál 1. cenu v mezinárodní konkurenci dechových kvintet na Bucharest International Music Competiti-

on a zanedlouho také 1. cenu v komorní hře na ODIN International Music Competition.

Všichni členové jsou zkušenými orchestrálními hráči působícími v České filharmonii, Orchestru Národního divadla, PKF - Prague Philharmonia, Gustav Mahler Jugendorchestra, European Union Youth Orchestra, Symfonickém orchestru Českého rozhlasu, Symfonickém orchestru hl. m. Prahy FOK, Filharmonii Brno ad.

ALINDE QUINTET

Anna Talácková / flétna (*1993)

V roce 2019 získala 2. Cenu na mezinárodní soutěži Pražské Jaro, stala se tak po dlouhé pauze 38 let první českou laureátkou této soutěže. Již dříve získala ocenění na soutěžích Flautiada v Bratislavě, na Mezinárodní dechové soutěži ve Wroclawi a na Soutěžní přehlídce konzervatoří. Stala se semifinalistkou Markneukirchen International Instrumental Competition. Po absolvování ZUŠ ve Skutči a Gymnázia Jana Nerudy v Praze nastoupila na Pražskou konzervatoř a Ostravskou univerzitu do třídy profesora Jana Ostrého. Nyní je studentkou magisterského cyklu na Universität für Musik v Saarbrückenu. Je členkou Symfonického orchestru Českého rozhlasu.

Barbora Trnčíková / hoboje (*1995)

Je vítězkou mezinárodní soutěže v italském Chieri, absolutní vítězkou Pro Bohemia Ostrava a Soutěžní přehlídky konzervatoří. Po absolvování Gymnázia Jana Nerudy v Praze ve třídě Pavla Tylšara nastoupila na pražskou HAMU. Část svých studií strávila na zahraničních stážích v Lyonu a Londýně. Zúčastnila se několika turné prestižních mládežnických orchestrů Gustav Mahler Jugendorchester a European Union Youth Orchestra. Působí na pozici 1. hobojistky ve Filharmonii Brno.

Kryštof Koska / lesní roh (*1998)

Zprvu se věnoval hře na housle, poté na lesní roh a následně na klavír. K jeho největším dosavadním úspěchům patří 2. cena ze soutěže Žestě Brno, 1. cena a absolutní vítězství ve svém oboru ze soutěže Pardubické dechy a 1. cena a titul absolutního vítěze soutěže kon-

zervatoří v Teplicích. V roce 2019 završil absolutoriem své studium na brněnské konzervatoři. Nyní studuje na HAMU v Praze ve třídě Ondřeje Vrabce a Jana Vobořila. Je členem Orchestru Národního divadla, České Filharmonie a Moravia Brass Band.

David Šimeček / klarinet (*1994)

Je výrazným talentem a držitelem soutěžních ocenění již od dětství, je laureátem Concertina Praga, Soutěžní přehlídky konzervatoří, Mládí Bohuslava Martinů v Poličce a Czech Clarinet Art v Hořicích. Po maturitě na všeobecném gymnáziu nastoupil na Konzervatoř České Budějovice, nyní studuje na JAMU. Působí v Orchestru Národního divadla. Několik zahraničních turné absolvoval s European Union Youth Orchestra a s orchestrem L'Armonia Terrena.

Petr Sedlák / fagot (*1994)

Je laureátem Mezinárodní soutěže dechových nástrojů Brno (2013, 2015) a soutěže Pro Bohemia Ostrava. Mimo hry na fagot se věnuje také dirigování, je studentem Royal College of Music v Londýně (Sarah Burnett, Andrea de Flammineis, Emily Hultmark, Roberto Giaccaglia, Martin Field – fagot, a Peter Stark, Natalia Luis-Bassa – dirigování). Je hostujícím hráčem v BBC Symphony Orchestra a Royal Philharmonic Orchestra. Působí také v souboru Slavic Trio.

8. { hučební }
FESTIVAL U SV. LUDMILY
V PRAZE NA CHVALECH

1. 10. 2021 20:00

kostel sv. Ludmily

Laudes canens Davidicas *Zpívajíc chvály Davidovy*

Johann Heinrich Bach (1615 - 1692)

Chorálová předehra *Erbarm dich mein, o Herre Gott*

Duchovní zpěvy – Panna Maria

Antifona Ibo mihi ad montem
Moteto Mater Dei – Mater Virgo – Eius
Tropus Verum sine spina
Versus Virgo Mater ecclesie

Johann Christoph Bach (1673 - 1727)

Preludium a fuga *Es dur*

Duchovní zpěvy – sv. Václav

Introitus Radujme se
Prosa Zdráv buď Otče dobrotivý
Benedicamen Martyr Dei
Hymnus Dies venit victoriae
Cantio Svatý Václave

Johann Sebastian Bach (1685 - 1750)

Pastorella *BWV 590 (I., II., III., IV.)*

Duchovní zpěvy – sv. Ludmila

Antifona Laudes canens Davidicas + Ps. 147
Antifona Quasi stella matutina
Responsorium Prima noctis vigilia

Wilhelm Friedemann Bach (1710 - 1784)

Fuga *B dur*

Carl Philipp Emanuel Bach (1717 - 1788)

Fuga *d moll*

Duchovní zpěvy – sv. Ludmila

Antifona O Mater Bohemiae
Hymnus Lux vera lucis radium

Johann Bernhard Bach (1676 - 1749)

Ciacona *B dur*

Eva Bublová - varhany

TIBURTINA ENSEMBLE, umělecká vedoucí **Barbora Kabátková**
(**Ivana Bilej Brouková, Hana Blažíková, Tereza Böhmová, Anna Chadimová Havlíková, Kamila Mazalová, Barbora Kabátková**)

EVA BUBLOVÁ

Eva Bublová pochází z hudebnické rodiny. Na Pražské konzervatoři studovala varhany a klavír, na Akademii múzických umění absolvovala varhany pod vedením doc. Jaroslava Tůmy (2000). Poté vystudovala Conservatoire National Supérieur de Musique ve francouzském Lyonu u Jeana Boyera (2000–2003). Po návratu pokračovala ještě ve studiu na AMU, tentokrát v cembalové třídě Giedré Lukšaité Mrázkové (2004–2007).

Zúčastnila se mnoha mistrovských kursů vedených renomovanými umělci, jako např. L. Ghielmi, J. C. Zehnder, M. Sander, L. Lohmann, E. Kooiman, M. Bouvard, O. Latry.

Je vítězkou několika mezinárodních soutěží:

- Mezinárodní varhanní soutěž Pražské jaro 1999
- Gottfried Silbermann Internazionali Orgelwettbewerb 2001 ve Freibergu (Německo)
- Johann Joseph Fux Orgelwettbewerb 2005 v Anger (Rakousko)
- Concorso Organistico Internazionale „Francesco d’Onofrio“ 2006 v Carunchiu (Itálie)
- Prix Joseph Bossard 2009 v Bellelay (Švýcarsko)

V roce 2002 byla finalistkou Royal Bank Calgary International Organ Festival and Competition. Jako sólistka spolupracovala s mnoha soubory (např. Tiburtina Ensemble, Musica Bohemica, Harmonie Rudolfinum, FOK), nahrála několik snímků pro český, slovenský, rakouský a lucemburský rozhlas a koncertovala ve většině evropských zemí, v Japonsku a v Kanadě.

V roce 2005 vydala varhanní CD Les Fresques se skladbami K. Slavického, B. A. Wiedermanna, C. Francka a Ch. M. Widora.

V letech 2007–2013 vyučovala varhanní hru na konzervatoři v Českých Budějovicích a na Gymnáziu a Hudební škole hl. m. Prahy. Mezi lety 1993 a 2013 byla varhanicí francouzské farnosti v Praze. Od roku 2004 je varhanicí v kostele Nejsvětějšího Salvátora v pražském Klementinu a od roku 2018 působí jako učitelka a hráčka na cembalo na Konzervatoři v Teplicích.

8. { hudební }
{ FESTIVAL U SV. LUDMILY }
{ V PRAZE NA CHVALECH }

TIBURTINA ENSEMBLE

Ženský vokální soubor Tiburtina Ensemble vznikl v roce 2008 v Praze. Věnuje se interpretaci gregoriánského chorálu, středověkého vícehlasu a soudobé hudby. Za svoji již více než desetiletou existenci si soubor vydobyl pevnou pozici na poli interpretace staré hudby a řadí se mezi špičky ve svém oboru. Je oceňován zejména pro svou jedinečnou barvu zvuku, vřelost projevu a dramaturgickou nápaditost.

Na koncertech souboru můžete slyšet repertoár zcela vokální, vycházející z liturgických pramenů středověku, ale i repertoár vokálně instrumentální uvádějící středověkou hudbu duchovní i světskou. Nebrání se i netradičním projektům - např. ve spolupráci s orchestrem Berg (Magnificat pro dvě scholy, orchestr a chrámový prostor Slavomíra Hoříanky) či jazzovým triem Davida Dorůžky (crossoverový projekt Apokalypsis).

Tiburtina Ensemble natočil několik úspěšných cd pro labely Supraphon, Animal Music, Deutsche Harmonia Mundi, Ricercar a Accent. CD Apokalypsis bylo nominováno na cenu Anděl 2013 a odbornou porotou vybráno do nejuž-

ší nominace jako jedna ze tří nejvýraznějších nahrávek v oblasti jazzu/crossoveru v roce 2013.

Tiburtina Ensemble představil své koncertní programy na předních významných českých a zahraničních festivalech (např. Letní slavnosti staré hudby Praha, Velikonoční festival duchovní hudby Brno, Svatováclavský hudební festival Ostrava, Lípa Musica, Concentus Moraviae, Uckermärkische Musikwochen Německo, TAM Regensburg, Klangvokal Dortmund, Muziekcenter De Bijloke Gent, Canto Aperto Sint Truiden, Festival van Vlaanderen Brugge, Oudemuziek Utrecht, Accademia delle Crete Senesi, Laus Polyphoniae Antwerpen ad.). V následujících sezónách připravuje Tiburtina Ensemble kromě tradičních projektů středověké hudby i premiéry skladeb současných skladatelů Michala Rataje a Michaela Nejtka. V 2021 poprvé vystoupí v USA na významných pódiih v New Yorku a Bostonu.

Svůj název si soubor vybral mezi historickými postavami středověku. Tiburtina (Sibylla Tiburtina, či Sibyla Tiburská) byla věštkyně,

TIBURTINA ENSEMBLE

kteřá se stala nejznámnejší Sibylou středověku a to především tím, že její věštby úzce souvisely s křesťanstvím. Paralely mezi pohanskou Sibyllou a křesťanskou prorokyní jsou nasnadě: urozený původ, kazatelské cesty, dotazy mocných a schopnost prorokyní dohlédnout až na konec věků, která je mužům – jakkoli učeným odepřena.

Uměleckou vedoucí a dramaturgyní souboru je Barbora Kabátková. Barbora žije hudbou od dětství. Veliký vliv na její lásku k hudbě měly hodiny klavíru pod vedením Marie Štajnochrové a dlouholeté působení v Kühnově dětského sboru pod vedením Jiřího Chvály. Po dokončení gymnázia vystudovala obor Sbormistrovství chrámové hudby na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a Hudební vědu na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze, kde nyní pokračuje jako doktorand se specializací na gregoriánský chorál.

Studiu zpěvu se vždy věnovala soukromě. Díky intrepetačním kurzům pod vedením Maria van Alteny, Petera Kooije, Julie Hassler, Howarda Crooka či Joela Frederikseny našla cestu ke staré hudbě, které nyní věnuje nejvíce času. Hraje na středověké harfy a psalterium.

Na českých a světových koncertních pódii můžete Barboru zastihnout ve spolupráci s předními soubory jako je např. Collegium Vocale Gent, Collegium Marianum, Collegium 1704, Musica Florea, Cappella Mariana, Concerto Melante, Accentus Austria, La Grand Chapelle, Concerto Palatino, Il Gardellino, Ricercar Consort ad. Barbora se ráda věnuje i soudobé hudbě – měla možnost vystoupit spolu s Orchestrem Berg či Ostravskou bandou a v loňské sezóně s NDR Elbphilharmonie Hamburg. Nebojí se i jiných žánrů – v roce 2014 spoluúčinkovala s Bratry Ebony na jejich poslední desce Čas holin (píseň Routa).

SLOVO K PROGRAMU

Co Čech, to muzikant. Jaké však bylo prostředí, které stálo u zrodu české hudební tradice a tedy i tohoto tvrzení? Většina učebnic dějin hudby o tom mlčí. Jako by česká hudba začínala až renesancí či spíše barokem, v některých očích snad až Bedřichem Smetanou a Antonínem Dvořákem. Tradice českého muzikantství však sahá daleko hlouběji, co se týče dochovaných pramenů, až někde k 11. století AD a to zejména do prostředí klášterů, bazilik a kostelů. Byly to právě především kláštery, které rozvíjely vědění a uměleckou tvořivost, substituovaly tak doposud neexistující vysoké učení. Taková tvorba pak byla spojena s důležitými liturgickými svátky, k jejichž větší slávě vznikala.

Středověký autor rád zůstával anonymní, proto je pro nás muzikology a interprety tajemstvím a hádankou, kdo za často velmi líbeznými a nápaditými melodiemi stojí. Tomu je tak i v případě většiny jednohlasého či vícehlasého duchovního repertoáru, který vznikl na duchovní půdě a byl určen k liturgii svátků nejuctívanějších českých světců – sv. Ludmily a sv. Václava.

V roce 1142 došlo v ženském benediktinském klášteře sv. Jirí na Pražském hradě k rozsáhlému požáru. Oheň poničil významou část Svatojirského kostela. Rakev s ostatky sv. Ludmily, babičky knížete sv. Václava, která byla v kostele umístěna, však zůstala neporušena. Touto událostí kult světice, doložený zhruba od 11. století, velmi zesílil a její svatost byla potvrzena v letech 1144 - 45. S tím souvisel i vznik nového repertoáru určeného pro officium (modlitbu hodin) dvou svatoludmilských svátků – svátku umučení (16. 9.) a translace (10. 11.).

Jedním z těchto souborů zpěvů (obsahující zpěvní formy jako jsou antifony, responsoria či hymny) bylo i rýmované officium Ecce iubar matutinum z počátku 14. století, často připisované jistému, avšak blíže neznámému Damaslavovi. Damaslav, či kolektiv autorů kolem něj, zkomponoval mnoho zpěvů oslavujících světici, připomeňme si alespoň jednu antifonu z liturgie ranních chvál Laudes canens Davidicas či responsorium Prima noctis vigilia z matutina.

Staršího data je svatoludmilská antifona Quasi stella matutina, kterou nacházíme v nejstarších svatojiřských pramenech z 2. poloviny 12. století. Z konce 13. století pochází hymnus Lux vera lucis radium, který ve 14. století nacházíme ve svatojiřských pramenech jako dvojhlasý. Z tohoto období zřejmě pochází i rýmovaná antifona O mater Bohemiae.

Stejně tak svatováclavská úcta prošla velkým vývojem a skladby k oslavě světce vznikaly po celý středověk. Sv. Václav, kníže české země a významný šířitel křesťanství v Českých zemích, byl v roce 932 zavražděn vlastním bratrem a pro svoje činy byl - snad již před vznikem pražského biskupství r. 973 - svatořečen. Nejstarším dokladem užití češtiny jako básnického jazyka je cantio (píseň) Svatý Václave. Její datace není snadná, charakteristikou pojetí světce spadá zřejmě do konce 12. století, doložena je však v pramenech až ze století 13.

Pro svátek světce nalezneme obrovské množství repertoáru, vybrali jsme z něj hymnus Dies venit victoriae a vícehlasou píseň (děkovný benedicamen) Martyr Dei Wenceslaus. Mešní zpěvy Radujme se všickni v Hospodinu a Zdráv buď Otče dobrotivý jsou českými překlady latinských zpěvů tak, jak se zachovaly v Jistebnickém kancionálu, prvním prameni dokladujícím překlady liturgických zpěvů do českého jazyka, pocházejícího z univerzitního prostředí husitského směru přelomu 14. a 15. století.

Panna Maria byla průvodcem mnoha svatých, proto právě jí věnujeme úvodní blok. Mariánské kusy jsou velmi často komponovány na texty Písně písní. Tak je tomu i v případě úvodní antifony Ibo mihi ad montem ze svátku Nanebevzetí Panny Marie. Moteto Mater Dei - Materi Virgo - Eius pochází z francouzského prostředí. Nejen duchovní centra jako např. Svatojiřský klášter byla místem vzniku nových mariánských kusů (Versus Virgo Mater ecclesie), ale i prostředí kolem pražské univerzity bylo velmi plodné na mariánské kusy. Mezi takové drobné skvosty patří i tropus (tedy textový a hudební přídavek k již existujícímu zpěvu) Verum sine spina básnický popisující přednosti Matky Boží.

Barbora Kabátková

Co Čech, to muzikant a co Bach, to teprve muzikant! Hudební věda eviduje přes sedmde-

sát hudebníků tohoto rodu. Není divu, že jméno Bach stalo se téměř dobovým synonymem schopného hudebníka, jak o tom svědčí žádost hraběte Antona Günthera II. ze Schwarzburgu. Po náhlé smrti arnstadtského dvorního a městského hudebníka Johanna Christopa Bacha (strýce Johanna Sebastiana) se tento šlechtic ptal jeho vdovy: „...zda již není žádného Bacha, jenž by se chtěl o takovou službu ucházeti, neb on chce a musí dostati opět nějakého Bacha.“

Johann Heinrich, prastrýc Johanna Sebastiana, působil v Erfurtu a Arnstadt. Sebastianův otec Ambrosius se nějaký čas u něj učil. Bohužel se dochovalo jen několik Heinrichových skladeb, mj. dvě chorálové přede hry pro varhany.

Bachovská dynastie obsáhla téměř tři století a za tu dobu se v ní jméno Johann Christoph objevilo celkem desetkrát, proto není snadné se v zástupu Johannů Christophů orientovat. O strýci Johanna Sebastiana už byla zmínka v úvodu. Jeho Preludium a fuga Es dur je typickou ukázkou tehdejšího oblíbeného žánru stylus phantasticus.

Pastorella BWV 590 je skladbou / kompilací poněkud záhadného původu. V rukopise se nedochovala. Její čtyři věty se ve všech kopiích vyskytují pospolu, avšak jasně odděleny, pouze první věta má nadpis Pastorella a také pouze ona využívá varhanní pedál. Ostatní věty lze hudebně charakterizovat jako allemande, aria a giga.

Dva nejstarší synové Johanna Sebastiana, Wilhelm Friedemann a Carl Philipp Emanuel, patří po otci k nejznámějším členům rodiny. Do vínku dostali nesporný talent, ale také nelehký úděl žít po boku geniálního otce. Každý z nich se s tímto dědictvím vyrovnal jinak. Wilhelm Friedemann poněkud nezřízeným způsobem života a Carl Philipp výrazným odklonem od otcova kompozičního stylu.

Johann Bernhard, bratranec Johanna Sebastiana, se u svého mladšího příbuzného krátce učil ve Výmaru. Působil pak v Erfurtu, Magdeburku a Eisenachu. Ani od něj se nedochovalo mnoho děl. Čtyři Bernhardovy skladby byly dříve připisovány Johannu Sebastianovi, mj. i Ciacona B dur, proto také získala katalogové číslo BWV Anh 82.

Eva Bublová